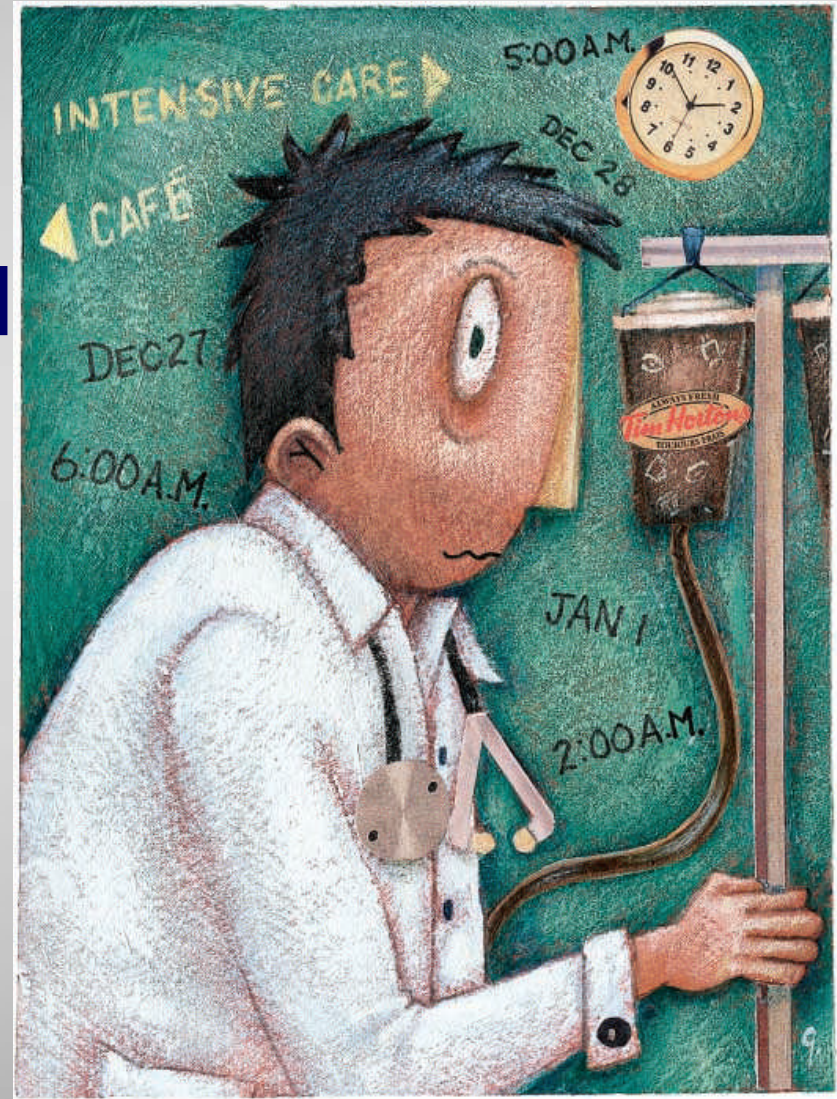

Zespół wypalenia zawodowego wśród zespołów OIT

Dorota Merecz
Zakład Psychologii Pracy
Instytut Medycyny Pracy

28 grudnia godz. 6.58

„Przepelnienie, brak łóżek, nic się nie zmieniło. Piętnaście ciał w półmroku i góra badań do przeanalizowania. Wkraczam do kieratu OIT dźwigając młyński kamień zmęczenia. Mój termos z kawą wysechł przed południem więc dzwonię do żony po ratunek. Chyba mam hyperacuris: podskakuję na każdy najmniejszy dźwięk. Robota musi być zrobiona chociaż zdążyłem ją już znienawidzić. Ogarnia mnie pragnienie snu w jakimś cichym kącie. Znowu przyjęcia i kolejna żonglerka łózkami. Chociaż pacjenci mają różne diagnozy, zaczynam dostrzegać podobieństwa i ich równość wobec nadchodzącej śmierci. Mój OIT podnosi wrzawę: intubować, udrażniać, monitorować, czekać. Czekam. Czekam aż do następnego poranka i trwam. Tak jak moi pacjenci, spieszę się by wydostać się stąd i odpocząć.”

Diary of ICU slave
Shane Neilson

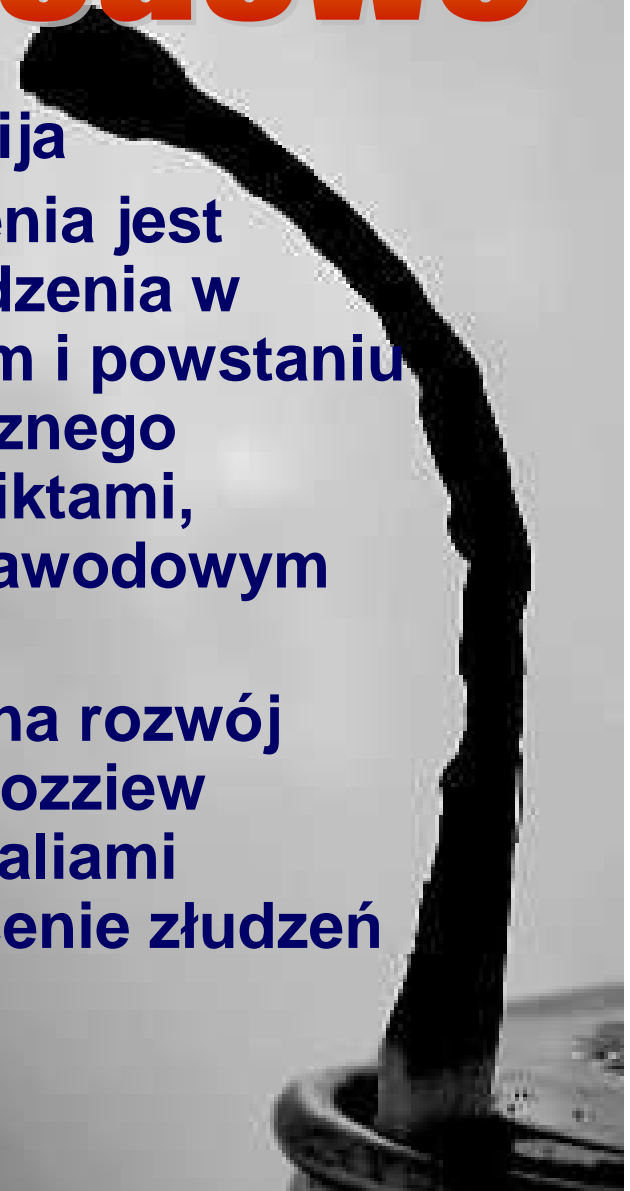
wypalenie zawodowe

- Długotrwała się reakcja na stres, która pojawia się szczególnie często w zawodach, w których praca polega na kontakcie z ludźmi
- Charakteryzuje się obecnością trzech stanów:
  1. wyczerpania emocjonalnego
  2. depersonalizacji
  3. obniżonej oceny osiągnięć osobistych

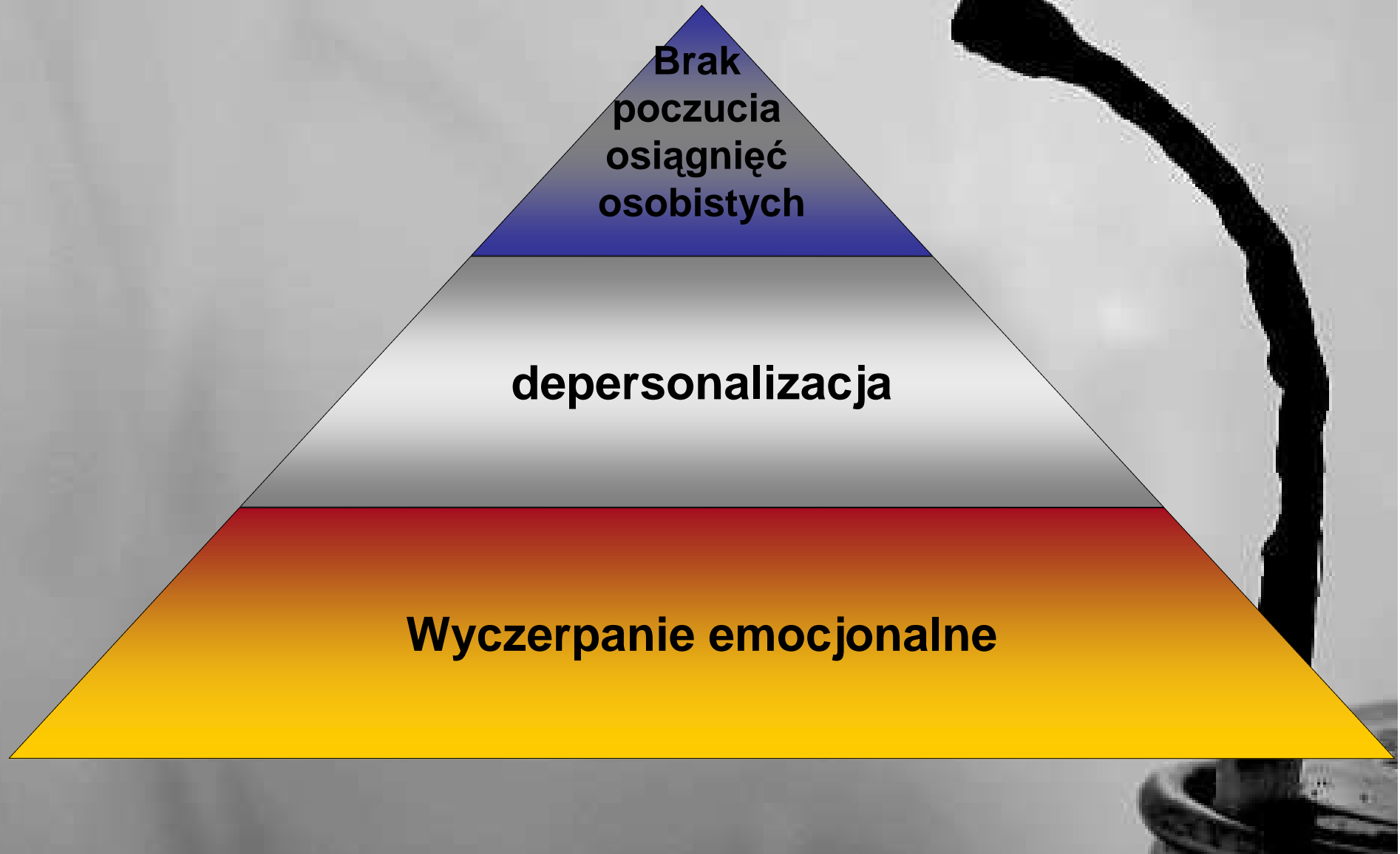

wypalenie zawodowe

- To proces, który stopniowo się rozwija
- Ważnym czynnikiem rozwoju wypalenia jest chroniczne doświadczanie niepowodzenia w zmaganiu się ze stresem zawodowym i powstaniu przekonania o niemożności skutecznego radzenia sobie z trudnościami, konfliktami, uciążliwościami obecnymi w życiu zawodowym (H. Sęk)
- Kolejnym czynnikiem wpływającym na rozwój wypalenia zawodowego jest rażący rozdziew pomiędzy ideałami, marzeniami a realiami wykonywania zawodu i bolesne tracenie złudzeń

wypalenie zawodowe-rozwój

wypalenie zawodowe- etapy

- To proces, który stopniowo się rozwija
- **Etap I** to brak równowagi pomiędzy wymaganiami (stresem) a własnymi zasobami potrzebnymi do radzenia sobie z nim
- **Etap II** – rozwijają się negatywne postawy i zachowania takie jak: skłonność do traktowania innych w obojętny, mechaniczny sposób czy cyniczna koncentracja na zaspokajaniu własnych potrzeb. W ten sposób rozwija się depersonalizacja. Jest ona próbą dystansowania się od niesprzyjającego otoczenia
- **Etap III** – dystans od innych utrzymuje się i pogłębia, co utrudnia wykonywanie pracy i radzenie sobie z tzw. czynnikiem ludzkim. Zaczynają się pojawiać myśli, że jest się „do niczego”

wypalenie zawodowe- etapy

- Edelwich i Brodsky sądzą, że wypalenie to postępująca utrata idealizmu, energii i celu dotycząca ludzi w zawodach, których istotą pracy jest kontakt z drugim człowiekiem, która pojawia się na skutek warunków w jakich pracują
- Wyróżniają 4 stadia tego procesu:
  - idealizm
  - stagnacja
  - frustracja
  - apatia

CZYNNIKI ZWIĘKSZAJĄCE RYZKO WYPALENIA

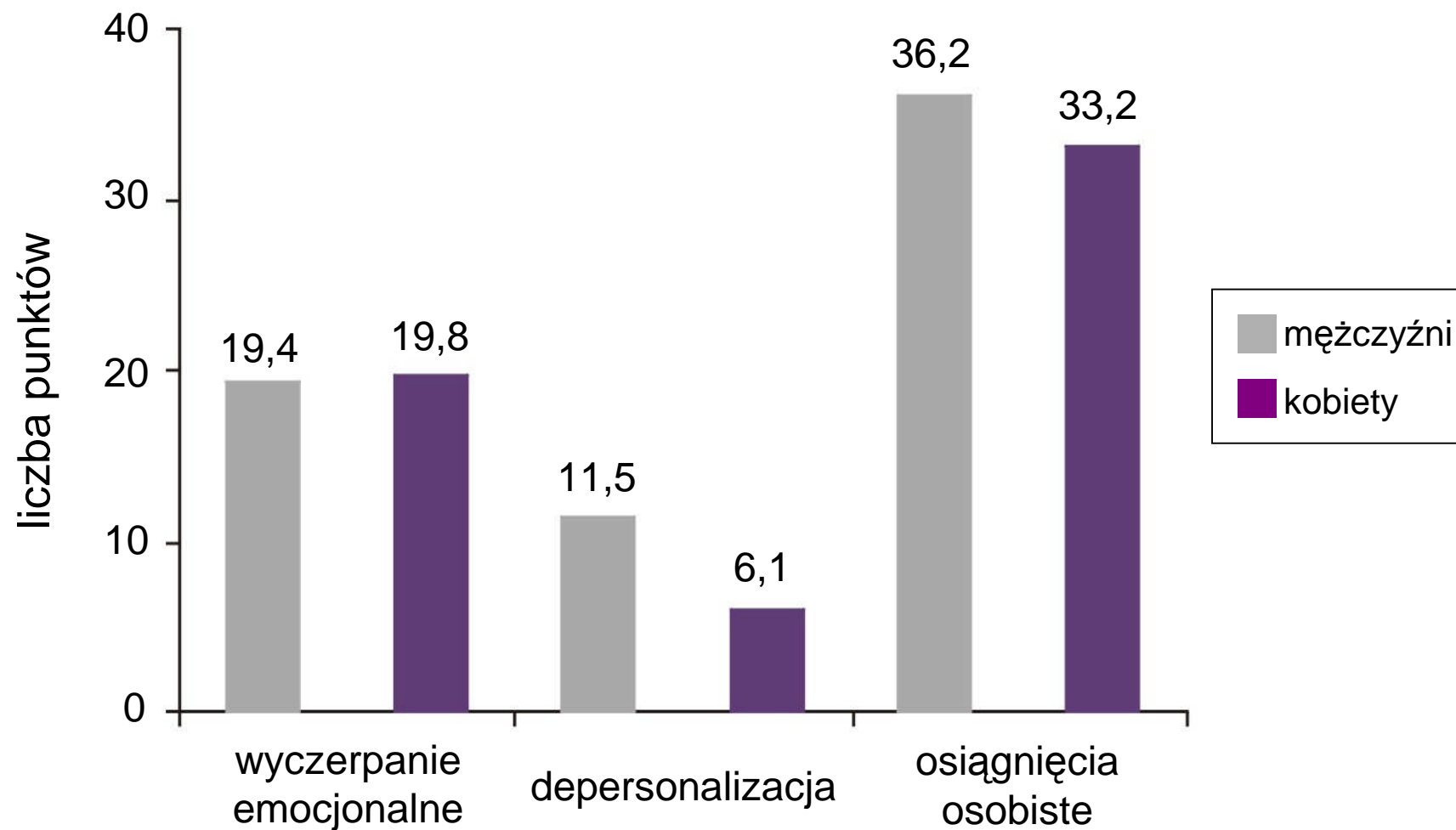

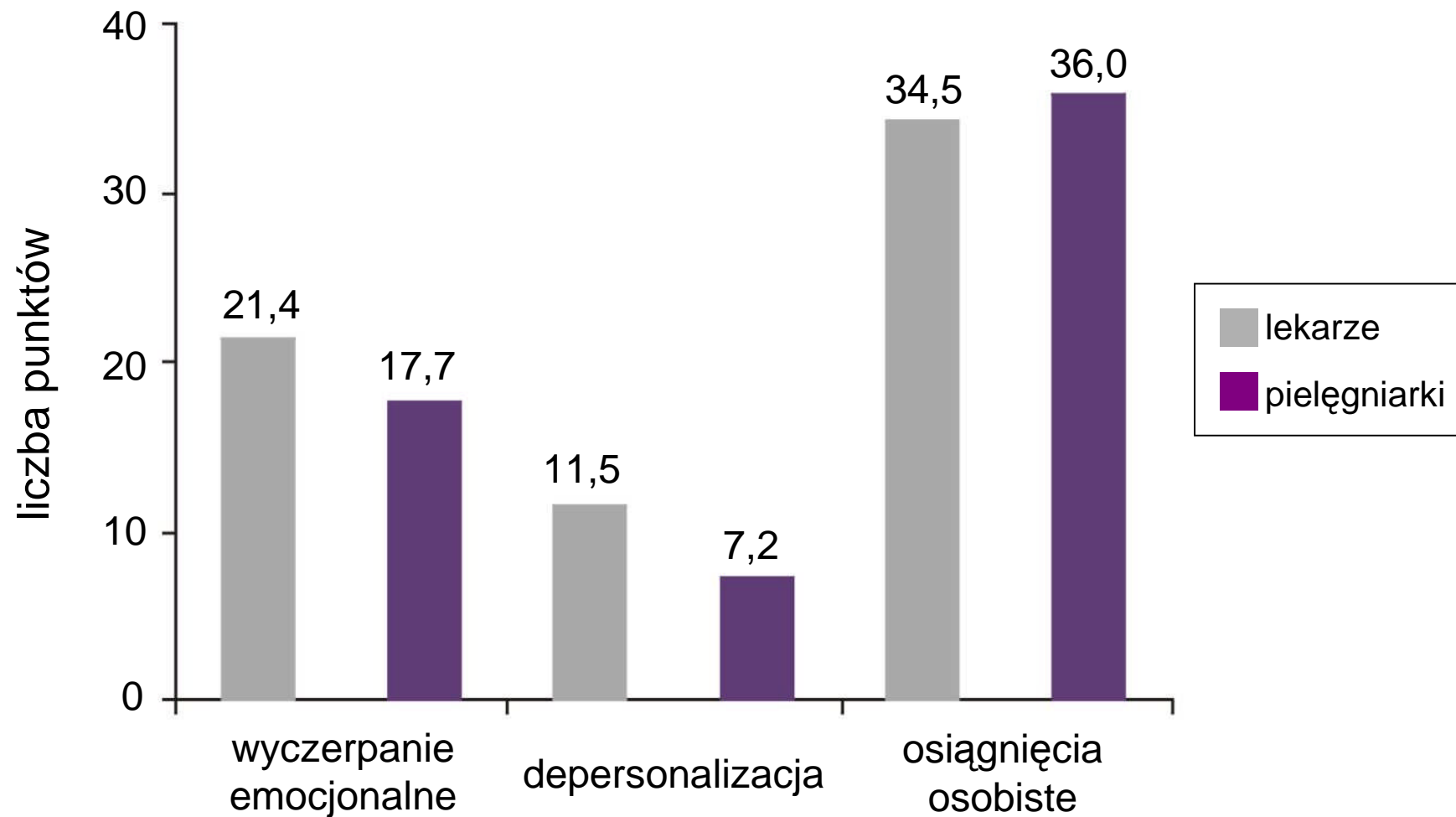
Wypalenie zawodowe pociąga za sobą dalsze skutki w postaci:

- braku zadowolenia z pracy,
- pogorszenia funkcjonowania w pracy,
- narastania problemów rodzinnych,
- dolegliwości somatycznych i innych problemów zdrowotnych,
- obniżenia poziomu identyfikacji ze swoją grupą zawodową,
- pasywnego i/lub pesymistycznego podejścia do życia
- zbyt autorytarnego stylu kierowania

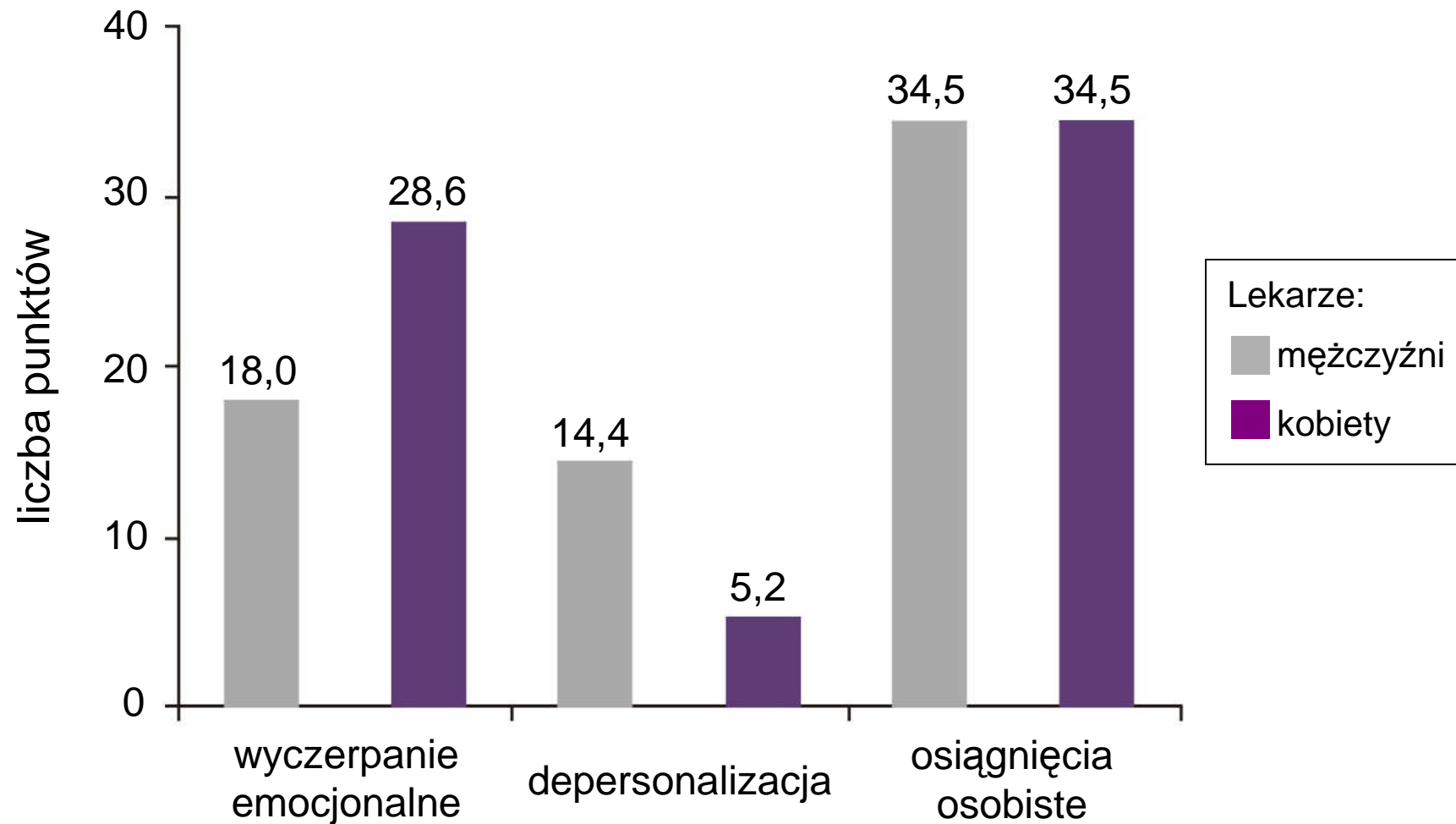
WSKAŹNIKI WYPALENIA NA OIT

WSKAŹNIKI WYPALENIA NA OIT

WSKAŹNIKI WYPALENIA NA OIT

Wysoki poziom wyczerpania emocjonalnego (pow. 24. punktów) uzyskało

- 36% lekarzy
- 28% pielęgniarek/pielęgniarzy
- 30% mężczyzn
- 35% kobiet

Wysoki poziom depersonalizacji (pow. 9. punktów) uzyskało

- 56% lekarzy
- 48% pielęgniarek/pielęgniarzy
- 70% mężczyzn
- 25% kobiet

Niski poziom poczucia osiągnięć osobistych (pow. 29. punktów) uzyskało:

- 28% lekarzy
- 20% pielęgniarek/pielęgniarzy
- 17% mężczyzn
- 35% kobiet

Źródła dyskomfortu i stresu w OIT

- podejmowanie decyzji w wielkim pośpiechu,
- duża częstość nieprzewidywalnych zdarzeń, wymagających szybkich reakcji (brak kontroli),
- częste przypadki zgonów negatywnie wpływające na poczucie zawodowej skuteczności,
- dylematy etyczne w związku z podejmowanymi decyzjami,
- kontakty z rodzinami pacjentów,
- problemy organizacyjne

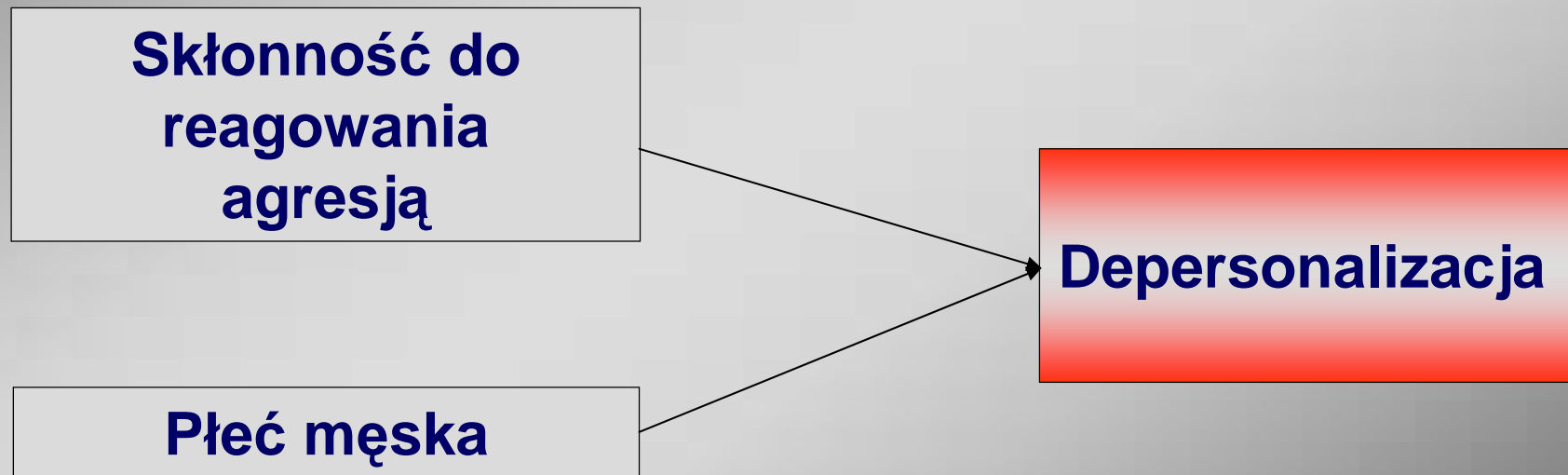
Najpowszechniejsze stresory

STRESOR	CZĘSTOŚĆ	SIŁA	PRODUKT
Brak łóżek/ich rozmieszczenie	1.59	2.40	4.08
Wzmożone napięcie	1.46	2.27	3.52
Negatywny wpływ czasu pracy na życie rodzinne	1.52	2.02	3.38
Rozmowy z rodzinami pacjentów	1.60	1.46	2.45
Negatywny wpływ stresu na życie prywatne	1.19	1.93	2.73
Konieczność kompromisów	1.10	2.05	2.76
Zaprzestanie leczenia	1.39	1.59	2.30
Dokształcanie się	1.51	1.41	2.24
Podjęmowanie decyzji w pojedynkę	1.53	1.32	2.04

Najpowszechniejsze stresory

STRESOR	CZĘSTOŚĆ	SIŁA	PRODUKT
Kontakt ze śmiercią	1.58	1.25	2.01
Brak snu	1.16	1.70	2.26
Lęk przed popełnieniem błędu	1.09	1.71	2.07
Trudne relacje ze starszymi kolegami	1.04	1.78	2.05
Nadgorliwe/niewłaściwe leczenie	1.06	1.69	1.97
Problemy z zarządzającymi	1.23	1.29	1.72
Zespołowe podejmowanie decyzji	1.51	0.93	1.44
Brak uznania dla własnej pracy	1.01	1.31	1.75
Konflikty pomiędzy OIT a pracą operatorów	0.91	1.30	1.61

CZYNNIKI ZWIĘKSZAJĄCE RYZYKO WYPALENIA

Napięcie/lęk

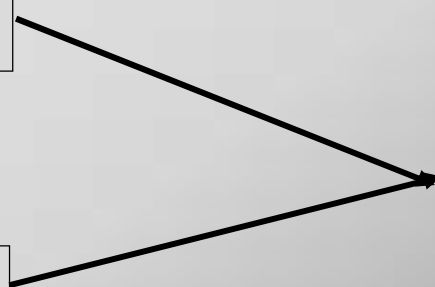
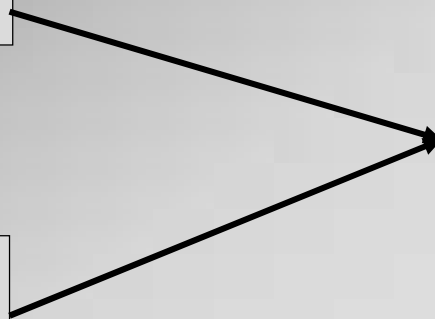
**Stosowanie
rozwiązań siłowych**

Zmęczenie

Depresyjność

**Osiągnięcia
osobiste**

**Wyczerpanie
emocjonalne**

- **Wyczerpujące badania środowiska lekarskiego pod kątem stresu, zaburzeń stanu zdrowia i wypalenia zawodowego nie są częste,**
- **Metaanalizy tych badań wskazują, że ok. 22-46% lekarzy zatrudnionych w szpitalach przynajmniej raz w życiu doświadczało objawów spełniających kryteria zaburzeń zdrowia psychicznego**

- **Praca na OIT uznawana jest za jedną z najbardziej obciążających psychicznie (ok. 12% lekarzy brytyjskich zatrudnionych na tych oddziałach cierpi na zaburzenia depresyjne, prawie 30% jest tak zestresowanych, że utrudnia im to codzienne funkcjonowanie, 3% ma myśli samobójcze.**

Stosowanie używek i środków psychogennych

- 18% przyznaje się do częstego picia większych ilości alkoholu,
- 53% przyznaje się do regularnego picia niewielkich ilości alkoholu,
- 4% deklaruje całkowitą abstynencję,
- 5% zarówno dużo pije jak i dużo pali,
- 12% stosuje środki ułatwiające zasypianie,
- 4% przyjmuje antydepresanty,
- 4% przyjmuje leki przeciwlękowe,
- 5% przyznaje się do używania miękkich narkotyków.

Udzielone objawy wypalenia

- **Pielęgniarki z tendencją do porównań społecznych miały silniejsze objawy wypalenia jeśli ich współpracownicy skarżyli się lub manifestowali takie objawy (Groenestjn, 1992),**
- **jeśli jesteś w środowisku „zarażonym wypaleniem” masz większe szanse na to by samemu doświadczać wypalenia,**
- **im więcej i im częściej słyszysz narzekanie tym większe prawdopodobieństwo, że sam wkrótce zaczniesz narzekać.**